



№ 12.

Warszawa, d. 21 marca 1925 r.

№ 12.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, Krak.-Przedmieście 5 m. 4, tel. 114-26. Adres telegr.: „Metalowcy—Warszawa“.

Prenumerata wynosi wraz z przesyłką w kraju: Złp. 4 kwartalnie. Nr. pojedynczy gr. 40.
Członkowie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych otrzymują „PRZEMYSŁ METALOWY“ bezpłatnie.

**SZWEDZKIE
ŁOŻYSKA
KULKOWE**

SKF

**Warszawa
Kopernika 13
Telefon 12-14**

339

MASZYNY PAROWE

jedno i dwucylindrowe, leżącej i stojącej budowy, z precyzyjnym stawidłem wentylowem, z kondensacją i bez kondensacji,

**dla CUKROWNI, GORZELNI,
CEGIELNI i t. d.,**

URZĄDZENIA KONDENSACYJNE,

pompy DUPLEX, pompy centryfugalne, specjalne roboty, transmisje, łożyska-samosmary, sprężąta i t. d.

dostarcza szybko i w najlepszym wykonaniu

STOCZNIA GDAŃSKA
**THE INTERNATIONAL SHIPBUILDING
AND ENGINEERING CO. LTD.**

ROCZNIK IV-y P. Z. P. M.

W kwietniu r. b. wydany zostanie, wzorem lat poprzednich, Rocznik IV-y Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych, obejmujący sprawozdanie z działalności Związku, źródła zakupu wyrobów polskiego przemysłu metalowego, wiadomości specjalne, dotyczące przemysłu metalowego, jak statystykę, sprawy celne i t. p., wreszcie obfity dział ogłoszeniowy.

W Roczniku III-im zamieszczony był szczegółowy spis wyrobów fabryk zrzeszonych w językach polskim i francuskim. W Roczniku IV-ym przybędzie jeszcze takiż spis w języku niemieckim. W następnych wydaniach uwzględniemy nomenklaturę angielską i rosyjską. W ten sposób będzie dana możność cudzoziemcom łatwego orjen-

towania się w naszym Roczniku, co przyczyni się do poparcia polskiego eksportu.

Rocznik IV-ty będzie rozesłany ministerstwu, rządowi przedsiębiorstw państwowych, izdom przemysłowo-handlowym krajowym i zagranicznym, konsulatom polskim zagranicą, ambasadorom i konsulatom zagranicznym w Polsce, rządowi związków gospodarczych polskich i t. d. Z tego względu ogłoszenie szczególne o swych wyrobach odda wielkie korzyści firmom metalowym.

Cena ogłoszeń wyniesie:

Cała strona 120 złotych $\frac{1}{4}$ strony 40 złotych
 $\frac{1}{2}$ strony 70 „ $\frac{1}{8}$ „ 25 „

Ponieważ w tekście Rocznika podajemy już spis wyrobów każdej z firm związkowych, przeto prosimy naszych Członków, aby zechcieli dać do Rocznika ogłoszenia w formie opisów swych fabryk, obficie ilustrowane, przesyłając nam klisze lub fotografie, z których zrobimy sami klisze, rachując je po cenie kosztu. Ilustracje powinny przedstawiać przede wszystkim charakterystyczne wyroby, stanowiące specjalność firmy, następnie wnętrza warsztatów, zdjęte możliwie efektownie, wreszcie widoki fabryk i t. d.

Ogłoszenia prosimy przysyłać pod adresem Związku jaknajspieszniej, najpóźniej do d. 5 kwietnia r. b.

NOTOWANIA CEN ODLEWÓW ZE STOPÓW SPECJALNYCH.

Zwracamy uwagę czytelników na wprowadzone przez nas notowania cen odlewów ze stopów specjalnych, których skład przepisany został przez ministerstwo kolei żelaznych dla odlewów na potrzeby swego taboru.

Gatunki przepisanych stopów są następujące:

Gatunek i marka	Zawartość w stopie			
	Miedzi	Miedzi fosf. 3 — 5% ₀ -ej	Cynk	Cynku
Bronz panew. VII ₁	84% ₀	1% ₀	15% ₀	—
„ osprzęt. VII ₂	85% ₀	—	9% ₀	6% ₀
„ fosfor. VII ₃	83% ₀	1% ₀	16% ₀	—
Mosiądz VIII 70 do 80% ₀	—	—	—	20 do 30% ₀

Tow. Akc. J. JOHN w Łodzi

WYRABIA JAKO SPECJALNOŚĆ:

Transmisje i części transmisyjne; **Koła** zębate; **Naprężacze** pasów i t. p. Konstrukcja lekka i solidna; wykonanie wzorowe; minimalne zużycie siły i smarów. Dostawa normalnych części z zapasu.

Tokarki szybko tnące, konstrukcji nowoczesnej wykonane najdokładniej, o wysokości kłów 150, 230 i 300 mm i długości toku do 3 metrów. Łby rewolwerowe, lunety, uchwyty samocentrujące. **Imadła** równoległe o szerokości szczęk 100 mm.

Wiertarki słupowe 32 i 40 mm.

Kalandry wszelkiego rodzaju dla przemysłu włókienniczego i papierniczego jak: rolkowe, frykcyjne, wodne, matowe, **finiszowe** prasy nieckowe (Muldenpressen). Wykonanie pierwszorzędne, w niczem nieustępujące najdroższemu zagranicznemu kalandrom. Około 200 kalandrów w ruchu. **Reparacja** walców, obtaczanie, szlifowanie i objanie bawetną, jutą lub papierem.

Śruby z nakrętkami wszelkiego rodzaju.

Kotły żeliwne oryg. **Strebel'a** do ogrzewań centralnych.

Ruszty ekonomiczne podług własnego systemu i **odlewy** według nadesłanych modeli lub rysunków.

Własne biura sprzedaży:

WARSZAWA	LWÓW	KRAKÓW	POZNAŃ	KATOWICE	LUBLIN	GDAŃSK
Jerozolimska 51	Zybkiewicza 39	Basztowa 24	Wały Z. Augusta 2	Batorego 4	Krak.-Przedm. 58	Schtisseldamm 62

KREDYTOWANIE NALEŻNOŚCI CELNYCH.

W „Dzienniku Ustaw“ Nr. 26 z r. b. zostało ogłoszone rozporządzenie ministerjalne z d. 26 lutego 1925 r. w sprawie kredytowania należności celnych następującej treści:

§ 1. Przy przywozie towarów z zagranicy mogą być wedle uznania ministerstwa skarbu przyznawane importerom kredyty na należności celne do wysokości pewnej ściśle ustalonej kwoty. Kredytowanie to może być przerwane w każdej chwili bez podania motywów.

§ 2. Ogólną sumę udzielanych kredytów celnych oznacza co pół roku ministerstwo skarbu.

§ 3. Kredyt celny będzie przyznawany importerom na pewne sumy, których minimum określa w drodze zarządzenia ministerstwo skarbu.

§ 4. Z kredytu celnego mogą korzystać *zakłady wytwórcze*, zakłady użyteczności publicznej, instytucje samorządowe, zrzeszenia producentów rolnych i hurtowe domy składowe, o ile zasługują na zaufanie i przedstawiają rękojmię wypłacalności oraz prowadzą zgodnie z obowiązującymi przepisami księgi handlowe.

§ 5. Odmowną decyzję co do przyznawania kredytu komunikuje się stronom bez przytoczenia motywów.

§ 6. Zakredytowaniu podlegać może cło od wszelkich towarów, które służą do celów przemysłowych, względnie do wzmożenia i potanienia produkcji, jako to: od surowców, półfabrykatów, środków produkcji artykułów pierwszej potrzeby.

§ 7. Kredytu celnego udziela się tylko pod warunkiem złożenia wystarczającego zabezpieczenia.

Jako zabezpieczenie przyjmowane będą *państwowe papiery procentowe, bankowe listy gwarancyjne i zabezpieczenia hipoteczne*.

§ 8. Zakredytowane należności celne winny być uiszczone w terminie dwumiesięcznym od dnia wymiaru odnośnych należności celnych.

Termin ten ministerstwo skarbu może przedłużyć do 4 miesięcy.

§ 9. Udzielony kredyt podlega oprocentowaniu podług stopy ustalonej przez ministerstwo skarbu.

§ 10. Niewpłacenie w przepisany terminie zakredytowanych sum, pociąga za sobą ściąganie należności w drodze przymusowej.

§ 11. *Przepis wykonawczy do niniejszego rozporządzenia wyda ministerstwo skarbu.*

§ 12. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

OSTATECZNY TERMIN.

Termin wnoszenia powództw do Mieszanego Trybunału Rozjemczego Polsko-Niemieckiego w Paryżu (adres Rue de Varenne 97) upływa dnia 1 kwietnia r. b.

Według informacji otrzymanych z Głównego Urzędu Likwidacyjnego istnieją szanse na zasądzenie powództw, w których żądano odszkodowania z tytułu zarekwirowanych przez władze niemieckie na obszarze okupowanym towarów, które następnie wywiezione były do Niemiec. Dotychczas jednak nie zapadł wyrok w tego rodzaju sprawie.

Dla wprowadzenia powództwa do trybunału należy wysłać podanie w języku francuskim w siedmiu egzemplarzach pod adresem trybunału tak, aby sekretariat trybunału otrzymał je najpóźniej dnia 1 kwietnia b. r. Bliższych informacji udziela główny urząd likwidacyjny, Foksal 3, II piętro, od godz. 13—15.

Oplaty sądowe składają się z opłaty stałej w wysokości 100 fr. fr. i opłaty stosunkowej od wartości powództwa w wysokości 1 pro mille.

Kompetencje Trybunału Rozjemczego są do przeszerzenia dla członków Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych w biurze Związku.

Z ODDZIAŁU RADOMSKO-KIELECKIEGO P. Z. P. M.

Na Walnem Zgromadzeniu członków Oddziału Radomsko-Kieleckiego Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych w dniu 11 marca b. r. w Radomiu dokonano wyboru prezesa Oddziału, powołując na to stanowisko p. Czesława Galińskiego, dyrektora fabryki „Kamienna — Jan Witwicki“ w Skarżysku.

NAWOŁYWANIE DO BOJKOTU FABRYKI.

Od paru tygodni gazeta „Robotnik“ drukuje co kilka dni odezwę tej treści:

„**Strajk w fabryce Perkun**”. Strajk szlifierzy oraz nożowników w fabryce „Perkun“ na Pradze trwa w dalszym ciągu.

Robotnicy, omiajcie tę fabrykę aż do odwołania! Naturalnym skutkiem tego wzywania do bojkotu będzie oczywiście nieprzyjmowanie do roboty strajkujących w „Perkunie“ szlifierzy przez fabryki pokrewne.

PROPAGANDA POLSKIEGO PRZEMYSŁU.

Konsulat Generalny Polski w Berlinie zwrócił się do Centralnego Związku P. P. G. H. i F. z prośbą o nadesłanie cenników większych firm polskich, nada-

jących się do umieszczenia w poczekalniach konsulatu celem propagandy polskiego przemysłu.

Członkowie P. Z. P. M., interesujący się tą sprawą, zechcą przesłać swoje katalogi, plakaty i cenniki bezpośrednio do konsulatu polskiego w Berlinie pod adresem: Berlin W. 35, Kurfürstenstrasse 137.

Z CZEM WALCZĄ POLSKIE KASY CHORYCH?

Kasy Chorych istniały na ziemiach polskich przed wojną i nikt nigdy przedtem nie słyszał o strajkach lekarzy w Polsce. Należy przypuszczać, że lekarze polscy wtedy nie byli bardziej ludzcy od obecnych, jeżeli więc teraz słyszymy o strajkach lekarzy kas chorych w Łodzi i Lublinie, to winę tego należy przypisać nie tyle zarazie strajkowej, która dotknęła stan lekarski w Polsce, ile samemu ustrojowi zmechanizowanej i w najwyższym stopniu zcentralizowanej pomocy lekarskiej.

Dalszą ilustracją niedomagań tego ustroju jest odezwa warszawskiej Kasy Chorych, wzywająca wszystkich swoich członków do tępienia następujących nadużyć:

1. Wypożyczanie przez osoby ubezpieczone swoich dowodów osobom nieplacącym składek.

2. Korzystanie bezprawne z porad lekarskich na zasadzie cudzych dokumentów.

3. Podstępne korzystanie z lekarstw przez osoby nieuprawnione.

4. Nieprawne pobieranie zasiłków po powrocie do zdrowia i pracy.

Do powyższych nadużyć należy dodać fakt teroryzowania lekarzy Kasy przez ubezpieczonych, o czym pisaliśmy w № 8 „Przemysłu Metalowego“ z r. b.

Reforma zasadnicza ustawodawstwa o kasach chorych w Polsce jest rzeczą pilną. Obecny stan tej sprawy zagraża demoralizacją nie tylko ubezpieczonym, ale także lekarzom. Czytelnicy nasi znajdą wytłumaczenie tej naszej obawy w nader kompetentnym a bezstronnym głosie doktora Jerzego Bujalskiego, autora broszury, wydanej jako odbitka z № 2 „Warszawskiego Czasopisma Lekarskiego“ z d. 28 lutego 1925 r. p. t. „Dzisiejsza organizacja lecznictwa a proletaryzacja stanu lekarskiego“, — w rozdziale o kasach chorych.

Nie ulega wątpliwości, że początkowem i najistotniejszem źródłem niedomagań polskich kas chorych jest *przymus ubezpieczeniowy* i że radykalnym środkiem na wytępienie tych nadużyć jest tylko pozostawienie ludziom zupełnej swobody zrzeszania się dobrowolnego w celu zabezpieczenia sobie stałej i taniej pomocy lekarskiej.

WYSOKOŚĆ URZĘDOWEJ STOPY DYSKONTOWEJ W POLSCE I ZAGRANICĄ.

Urzędowa stopa dyskontowa w Polsce, stosowana przez Bank Polski, wynosi obecnie 10% w stosunku rocznym. Agencja telegraficzna „Express“ podaje następujące dane o stopie dyskontowej oficjalnej, stosowanej zagranicą.

W Stanach Zjedn. Ameryki	3½%
„ Szwajcarii	4%
„ Anglii	5%
„ Czechosłowacji	6%
„ Francji	7%
„ Niemczech	9%
„ Rosji	10%
„ Austrii	13%

Należy podkreślić, że podana wyżej stopa dyskontowa jest *urzędowa* i że różni się ona zapewne

znacznie od stopy rzeczywistej we wszystkich krajach, które ucierpiały skutkiem wojny.

RYNEK TOWAROWY NA SUROWCE I ARTYKUŁY TECHNICZNE DLA PRZEMYSŁU METALOWEGO.

Ceny hurtowe na surowce i artykuły techniczne dla przemysłu metalowego w dniu 19 marca 1925 r. w złotych (pg. danych S. A. „Zjednoczeni Polscy Przemysłowcy Metalowi“).

a) za 1 tonę franco wagon stacja załadowania:	
Surówka odlewnicza „Chlewiska“ na węglu drzewnym	Zł. gr. 150.—
Surówka odlewnicza „Staporków“ № I	147.—
„ „ Ostrowiecka № I	147.—
Surówka odlewnicza Witkowska № I (ocłona)	161.—
Złom żeliwny (fragment lany)	123.—
Żelazo handlowe krajowe	200.—
Bednarka gorąco walcowana	235.—
Bednarka zimno walcowana	405.—
Walcówka (druć okrągły od 5½ do 13 mm., kwadratowy od 5¼ do 8 mm.).	265.—
Błacha (cena zasadnicza)	270.—
Koks karwiński	45.—
Koks górnośląski twardy	33.—
„ „ miękki	33.—
Węgiel kowalski myty cieszyński	37.35
„ „ górnośląski gruby	29.—
Węgiel dąbrowski gruby	23.—
Cegła ogniotrwała normalna (za sztukę gr. 15)	56.—
„ „ kopulakowa	65.—
Gлина ogniotrwała mielona	25.—
Zaprawa szamotowa	35.—
Grafit podwójnie szlamowany (bez cła)	141.—
Kamień wapienny	5,50

Cena odlewów żelaznych.

Podług notowań Grupy V (Odlewni) Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych cena odlewów żelaznych surowych dla Warszawy, aż do odwołania, wynosi od 0,45 do 0,56 złp. za 1 kg. loco fabryka.

Cena odlewów z metali półszlachetnych.

Podług notowań Koła Odlewni metali półszlachetnych od dnia 15 stycznia obowiązują aż do odwołania następujące ceny na:

armaturę mosiężną	2 zł. 75 gr.
armaturę brązową	3 zł. 65 gr.
„ fosforbrązową	3 „ 75 „
odlew mosiężny galanteryjny	4 „ 00 „

Ceny te rozumieją się za 1 kg. loco fabryka skład główny bez opakowania.

Ceny odlewów ze stopów specjalnych.

Koło odlewni metali półszlachetnych notuje następujące ceny odlewów ze stopów specjalnych, przepisanych przez ministerstwo kolei żelaznych dla taboru P. K. P.

Gatunek stopu i marka	Cena za 100 kg.
Bronz panewkowy VII,	390 złotych
„ osprzętowy VII,	365 „
„ fosforowy VII,	395 „
Mosiądz VIII	285 „

Powyższe ceny rozumieją się przy wadze jednej sztuki odlewu nie niżej 2 kg. Za odlew wagi poniżej 2 kg. dolicza się do cen powyższych 8%.

Centralne biuro sprzedaży Polskich Odlewni Rur w Warszawie ul. Nowy Świat 35 notuje od d. 1/II 1925 następujące ceny orientacyjne, obowiązujące do odwołania: Rury kanalizacyjne i zlewowe . 37,5 złp. za 100 kg. Rury wodociągowe 43.— „ „ Fasony o 10% drożej.

Ceny należy rozumieć franco stacja odbiorcza przy ładunkach wagonowych z uwzględnieniem stawki taryfy kolejowej 15-tonnowej. Przy ładunkach drobnych ta sama cena loco odlewnia.

Cena blachy ocynkowanej.

Cynkownia warszawska notuje następujące ceny blachy żelaznej ocynkowanej za 100 kg. franco wagon Warszawa:	
711×1422×0,5 mm.	80 zł. — gr.
711×1422×0,525 mm.	79 " — "
711×1422×0,55 mm.	78 " — "
1000×2000×0,5 mm.	82 " — "
1000×2000×0,55 mm.	80 " — "
Ceny te rozumieją się za 100 kg.	

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej w dn. 18. III. 25 r. w złotych po kursie dnia za tonnę metr.

Aluminiujum	3056	Miedź standard	1632
Antymon	1699	Ołów miękki	1161
Cyna standard	6094	Nikiel	4036
Cynk hutniczy	941	Rtęć	9680
Miedź elektrolityczna	1600	Srebro za 1 kg.	108

Tendencja spokojna

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych: Dyrektor Zarządzający inż. S. J. Okolski.

REDAKTOR inż. Maurycy Chorzewski.

Aparaty cukrownicze:

Spółka Akcyjna Budowy Kotłowej Parowych i Maszyn „W. Fitzner i K. Gamper” w Sosnowcu.

Armatura na parę i wodę:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Beczki żelazne:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

*** S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski.**

Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Bryczki:

Szydlowiecka Fabryka Bryczek Bracia Węgrzeczy, Fabryka w Szydłowcu Biuro w Warszawie Wspólna 4 m. 3 tel. 192-40.

Dźwigniki—Łańcuchy:

Bracia Jenike, inż., Warszawa, Żórawia 12. tel.: 29-64 i 220-00.

*** Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka**

w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

*** Warsz. Fabr. Masz. windowych „Siła”, Chłodna 5, tel. 47-78.****Garnki i przewody rurowe:**

Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Garbarskie maszyny:

B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.

Gryzarki:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Gryzarki uniwersalne:

Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.

Gwoździarki i ciągniki:

B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.

Imadła:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Imadła ślusarskie kute:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Kalandry:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

Konstrukcje żelazne:

Inż. Gniazdowski i Janiszewski Sp. Akc. w Lublinie.

*** S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski.**

Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

*** Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.****Konstrukcje żelazne, schody, cieplarnie:**

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Kotły parowe:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Karoserje:

Koła samochodowe ciężarowe Szydlowiecka Fabryka Bryczek Bracia Węgrzeczy, Fabryka w Szydłowcu Biuro w Warszawie Wspólna 4 m. 3 tel. 192-40.

Kuto lane odlewy:

Inż. Gniazdowski Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.

Kuźnie polowe:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

*** Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.****Liny stalowe—Drut stalowy:**

Bracia Jenike, inż., Warszawa, Żórawia 12, tel.: 29-64 i 220-00.

Lokomobile przemysłowe:

Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.

Łańcuchy rolkowe:

Do samochodów ciężarowych, osobowych i motocyklowych. Łańcuchy Galla do transmisji i przegubowe, Fabryka St. Kubiak, Warszawa, Hrubieszowska 9 tel. 75-44.

Łańcuchy „Galla”:

Transmisyjne, ciężarowe i rolkowe wszelkich wymiarów. Bracia Mencil, Fabryka Wyrobów Żelaznych. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.

Maszyny rolnicze:

Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.

Młocarnie szerokomłotne syst. „Jaehne”:

Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.

Maszyny ceglarskie:

B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Narzędzia do obróbki metali:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Obrabiarki do metali i drzewa:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Odlewy żelazne:

Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Odlewnie żelaza:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Odlewnie żelaza i metali:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

*** B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.****Okna żelazne:**

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

*** Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.***** Krawczyk i S-ka w Zawierciu.****Okna żelazne i drewniane**

z własnym okuciem fabrycznym: Jan Broda, Toruń.

Okucia budowlane i meblowe:

Jan Broda, Toruń.

Piece żelazne syst. powolnego spalania:

Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Prasy ekscentryczne, frykcyjne i balansowe:

B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.

Prasy, tłocznice cierne:

B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Prasy mimośrodowe i balansowe:

B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Pędnie:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

*** Krawczyk i S-ka w Zawierciu.***** B-cia Steinberg i S-ka, w Warszawie Wronia 80.***** B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.***** Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.****Pompy:**

Brandel, Witoszyński i S-ka, Grochowska 37.

Prasy mimośrodowe:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Ruszt do palenisk ruchomych i stałych:

St. Weigt i S-ka, Łódź, Senatorska 22, tel. 2-87.

Sikawki i narzędzia ogniowe:

Bracia Mencil, Fabryka Wyrobów Żelaznych i Sikawek. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.

Suwnice (kranie) mostowe, przesuwne, dźwigi pionowe-elektryczne, transmisyjne, ręczne:

Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.

*** Bracia Jenike, inż. Warszawa, Żórawia 12, tel.: 29-64 i 220-00.***** Warsz. Fabr. Masz. windowych „Siła”, Chłodna 5, tel. 47-78.****Śruby, nakrętki, nitki:**

Bartelmuss i Suchy, Bielsko (Śląsk).

Śruby:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

Strugarki:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Suwnice:

Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Taczki żelazne 75 i 100 litr.

pojemności: Jan Broda, Toruń.

Tokarki:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

*** Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.****Turbiny wodne syst. Francisa o wysokim współczynniku pożytecznego działania.**

L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.

Urządzenie do motorów na gaz ssany (generatory):

Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Wagony wąskotorowe osobowe i towarowe:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

*** Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka**

w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Walce młyńskie utwardzone:

St. Weigt i S-ka, Łódź, Senatorska 22, tel. 2-87.

Walce żeliwne utwardzone:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

Wiertarnie kolumnowe szybkie:

Najnowszego typu. L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.

*** Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka**

w Pabjanicach.

Wiertarki:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

*** Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.**

CENY OGŁOSZEŃ: Przed tekstem: cała strona złp. 120; pół strony złp. 70; 1/4 strony złp. 40; 1/8 strony złp. 25; Za " " " " " 90; " " " " " 50; " " " " " 30; " " " " " 20; Drobne ogłoszenia: tekst 3 wierszowy 20 zł. kwartalnic; za każdy wiersz dodatkowy 5 zł. kw.